

**KONFERENCA O PRISTOPU
K EVROPSKI UNIJI
– ČRNA GORA –**

**Bruselj, 12. oktober 2026
(OR. en)**

AD 86/26

LIMITE

CONF-ME 37

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Poglavje 17: Ekonomska in monetarna politika

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

Pogajalsko poglavje 17: Ekonomska in monetarna politika

To stališče Evropske unije temelji na splošnem stališču za pristopno konferenco s Črno goro (AD 23/12 CONF-ME 2), zanj pa veljajo pogajalska načela, ki jih je ta konferenca potrdila, kar zlasti pomeni, da:

- nobeno mnenje, ki ga o nekem poglavju pogajanj izrazi ena ali druga stran, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga strani lahko zavzameta o drugih poglavjih;
- se dogovori, tudi delni, doseženi med pogajanjmi o poglavjih, ki jih je treba preučiti drugega za drugim, ne smejo škodovati dokončne, dokler ne bo dosežen celovit dogovor;
- veljajo zahteve iz točk 24, 28, 41 in 44 pogajalskega okvira.

EU spodbuja Črno goro, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU, pri čemer opozarja, da lahko pred pristopom začne veljati dodaten pravni red EU, obenem pa naj zagotovi njegovo učinkovito izvajanje in izvrševanje ter že pred pristopom oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližje politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Črna gora v svojem pogajalskem stališču AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 in dodatku AD 64/26 CONF-ME 28 sprejema pravni red EU iz poglavja 17, kakršen je bil v veljavi 28. avgusta 2026, ter da izjavlja, da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena na njegovo izvajanje.

Monetarna politika

EU priznava znaten napredek, ki ga je Črna gora dosegla pri usklajevanju svoje zakonodaje s pravnim redom EU, da bi zagotovila funkcionalno, institucionalno, osebno in finančno neodvisnost centralne banke.

EU ugotavlja, da se z zakonom o Centralni banki Črne gore (CBČG) zagotavljajo in izvajajo vsa štiri načela neodvisnosti centralne banke (funkcionalna, institucionalna, osebna in finančna neodvisnost) v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije (PDEU) ter Statutom Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in Evropske centralne banke (ECB). Zakon kot glavni cilj CBČG izrecno opredeljuje ohranjanje stabilnosti cen. Brez poseganja v ta temeljni mandat CBČG podpira tudi gospodarske politike EU.

EU ugotavlja, da CBČG pri uresničevanju svojih ciljev deluje neodvisno, saj zakon prepoveduje kakršen koli zunanji vpliv, tudi vladnih organov ali drugih subjektov, na njene postopke in organe odločanja. To načelo velja tudi za odločitve CBČG, ki jih zunanji organi ne morejo odobriti, razveljaviti, preklicati ali kakor koli drugače spremeniti, razen s sodnim nadzorom.

EU ugotavlja, da zakon o CBČG določa šestletni mandat guvernerja, namestnikov guvernerja in drugih članov Sveta z močnimi zaščitnimi ukrepi proti njihovi samovoljni razrešitvi, saj so pogoji za razrešitev s položaja v celoti usklajeni s Statutom ESCB/ECB. EU poleg tega ugotavlja, da zakon opredeljuje tudi merila za upravičenost, pravila o nezdržljivosti in omejitve zaposlitve po izteku mandata, da se preprečijo morebitna nasprotja interesov.

Kar zadeva finančno neodvisnost, EU ugotavlja, da je zakon o CBČG usklajen s Statutom ESCB in ECB. EU nadalje ugotavlja, da CBČG neodvisno ustvarja lastne prihodke, sprejme svoj finančni načrt, letne izkaze, določi dobiček in izgubo ter razdelitev dobička v skladu z zakonom o CBČG. CBČG ima vzpostavljene revizijske mehanizme, vključno z imenovanjem neodvisnega zunanjega revizorja. EU pričakuje, da bodo ti zaščitni ukrepi prispevali k finančni vzdržnosti in operativni neodvisnosti CBČG ter jo zaščitili pred političnim vplivom. Da bi ohranili finančno avtonomijo CBČG, je pomembno, da vlada Črne gore podpre dogovor, dosežen v okviru CBČG, o pristojbinah za storitve, ki so pomemben vir prihodkov ter prispevajo k finančni neodvisnosti in operativni avtonomiji CBČG.

EU pozdravlja spremembo 143. člena Ustave Črne gore, sprejeto 24. avgusta 2026, ki dodatno krepi funkcionalno neodvisnost centralne banke.

EU ugotavlja, da pravni okvir Črne gore prepoveduje monetarno financiranje javnega sektorja ter je usklajen s členom 123 PDEU in Statutom ESCB/ECB.

EU nadalje ugotavlja, da je bilo z vrsto zakonodajnih sprememb, med drugim sektorske zakonodaje o kreditnih institucijah, pokojninskih skladih, jamstvu za vloge in zavarovanju, obravnavano vprašanje prepovedi privilegiranega dostopa javnih organov do finančnih institucij, kot zahteva člen 124 PDEU. EU ugotavlja, da bodo te spremembe, ki se bodo uporabljale po pristopu, zagotovile popolno skladnost s pravnim redom EU na tem področju.

EU poudarja, da je izjemno pomembno, da Črna gora ohrani neodvisnost CBČG in ga zaščiti pred neprimernim političnim vplivom, zlasti tako, da v celoti spoštuje in izvaja zakon o Centralni banki Črne gore in drugo ustrezno zakonodajo.

EU ugotavlja, da je Črna gora dosegla znaten napredek pri vključevanju svoje centralne banke v ESCB, da je pripravila časovni načrt vključevanja in da še naprej krepi potrebne upravne, tehnične in operativne zmogljivosti za izpolnjevanje nalog v zvezi z ESCB po pristopu.

Uporaba okvira PDEU za uvedbo eura za Črno goro

EU je večkrat poudarila, da je enostranska euroizacija črnogorskega gospodarstva v nasprotju s temeljno utemeljitvijo PDEU, ki določa jasno institucionalno pot do uvedbe eura. Za uvedbo eura morajo države članice EU doseči visoko stopnjo trajnostne konvergence, ki se meri z izpolnjevanjem štirih nominalnih konvergenčnih meril (stabilnost cen, vzdržnost stanja javnih financ, devizni tečaj in dolgoročna obrestna mera), pri čemer se upoštevajo tudi drugi dejavniki, pomembni za gospodarsko povezovanje in konvergenco, kot je določeno v členu 140(1) PDEU in Protokolu (št. 13) o konvergenčnih merilih.

EU opozarja na splošno stališče za pristopno konferenco s Črno goro (AD 23/12 CONF-ME 2), v katerem je navedeno, da se uporaba eura v Črni gori, za katero so se črnogorske oblasti odločile v izjemnih okoliščinah, popolnoma razlikuje od članstva v euroobmočju in da bo treba to vprašanje obravnavati med pogajanja. Dodano je tudi, da bo Črna gora od pristopa kot država članica z odstopanjem sodelovala v ekonomski in monetarni uniji ter se bo euroobmočju pridružila po zadevnem sklepu Sveta na podlagi ocene o njenem izpolnjevanju potrebnih pogojev.

EU opozarja tudi na skupno stališče EU za poglavje 17 (AD 4/18 CONF-ME 2), v katerem je zapisano, da bo EU pred začasnim zaprtjem tega poglavja določila, kako uporabiti okvir EU za uvedbo eura. EU je zato oblikovala in Črni gori predstavila rešitev, ki upošteva izjemne okoliščine Črne gore in zagotavlja, da je ocena konvergence, ki se uporablja za Črno goro, z gospodarskega vidika enakovredna oceni, ki se uporablja za druge države članice, ter ustrezno omogoča oceno tega, ali Črna gora izpolnjuje zahteve glede dosežene visoke stopnje trajnostne konvergence iz člena 140 PDEU.

EU ugotavlja, da je Črna gora uradno sprejela predlagano rešitev za prilagojeni okvir za oceno konvergence za uvedbo eura in izpolnila peto merilo iz skupnega stališča AD 4/18 CONF-ME 2.

Prilagojeni okvir za oceno konvergence za Črno goro bo del pristopne pogodbe.

Ekonomska politika

EU ugotavlja, da je Črna gora dosegla znaten napredek pri pripravi na usklajevanje ekonomskih politik držav članic EU v skladu s PDEU. EU pozdravlja ključni mejnik, dosežen pri statistični uskladitvi z zahtevami Evropskega sistema nacionalnih in regionalnih računov iz leta 2010 (ESR 2010), zlasti glede predložitve podatkov, tabel in evidenc v okviru statistike državnih financ (GFS) in postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (EDP), kar je ključno za spremljanje nacionalnih proračunov v skladu s členom 126 PDEU. EU poziva Črno goro, naj se nadalje uskladi s statističnimi zahtevami in zahtevami glede preglednosti za nacionalne proračunske okvire, in je seznanjena s tozadevnimi zavezami Črne gore v skladu s poglavjem 18 (Statistika) pristopnih pogajanj.

EU ugotavlja, da se je Črna gora s sprejetjem zakona o proračunu in fiskalni odgovornosti 24. avgusta na splošno uskladila z Direktivo 2011/85/EU. Zakon zajema glavne elemente, ki jih zahtevajo pravila EU o proračunskih okvirih, vključno s fiskalnimi pravili, srednjeročnim proračunskim okvirom, boljšim načrtovanjem in izvrševanjem proračuna, smotrnostno pripravo proračuna, upravljanjem javnega dolga, spremljanjem fiskalnih tveganj in ustanovitvijo neodvisnega fiskalnega sveta.

EU pozdravlja imenovanje vseh članov fiskalnega sveta 31. julija 2026, vendar Črno goro poziva, naj pospeši operacionalizacijo sveta, ki mora začeti pripravljati neodvisna in strokovna mnenja o vladnih proračunskih načrtih precej pred datumom pristopa.

EU tudi ugotavlja, da Črna gora še naprej sodeluje v letnem gospodarskem in finančnem dialogu med EU in regionalnimi partnerji (program gospodarskih reform) ter se redno zavezuje k izvajanju letnih političnih smernic. Program gospodarskih reform je osrednji mehanizem za makroekonomsko in fiskalno načrtovanje, ki zagotavlja usklajenost s procesom evropskega semestra.

EU poudarja, da so za ohranjanje in nadaljnjo krepitev zmogljivosti Črne gore, da deluje kot tržno gospodarstvo, ter za zaščito konkurenčne zmogljivosti Črne gore v Uniji po pristopu še vedno potrebna stalna prizadevanja in dosledno izvajanje strukturnih reform, zlasti tistih, ki so prednostno obravnavane v poročilu o državi, priloženem letnemu sporočilu o širitveni politiki EU, v programu reform v okviru načrta za rast za Zahodni Balkan ter v letnem gospodarskem in finančnem dialogu med EU in regionalnimi partnerji.

* * *

EU glede na navedeno ugotavlja, da se na tej stopnji o tem poglavju ni treba dodatno pogajati.

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom EU in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo do konca pogajanj. EU poudarja, da bo posvetila posebno pozornost spremljanju vseh zgoraj omenjenih specifičnih vprašanj, da bi zagotovila upravno usposobljenost Črne gore, njeno sposobnost izvajanja in izvrševanja pravnega reda EU iz tega poglavja, vključno z okrepljeno zmogljivostjo za delovanje kot tržno gospodarstvo, ter dokončno uskladitev zakonodaje. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med tem poglavjem in drugimi pogajalskimi poglavji. Skladnost zakonodaje Črne gore s pravnim redom EU in zmogljivost za njegovo izvajanje na vseh področjih bo mogoče dokončno oceniti šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Črno goro, naj poleg vseh informacij, ki jih EU lahko zahteva za pogajanja o tem poglavju in ki jih je treba predložiti konferenci, Stabilizacijsko-pridružitvenemu svetu redno zagotavlja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda EU in pri krepitvi svojih upravnih zmogljivosti.

Glede na navedeno bo EU po potrebi v primernem trenutku ponovno obravnavala to poglavje.

EU ugotavlja, da Črna gora v pogajalskem stališču AD 21/17 CONF-ME 8 + ADD 1 in dodatku AD 64/26 CONF-ME 28 sprejema pravni red EU iz poglavja 17, kakršen je bil v veljavi 28. avgusta 2026.

EU je seznanjena z izjavo Črne gore, da bo nadaljevala proces usklajevanja s pravnim redom EU in da bo do pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje.

EU tudi opozarja, da utegnejo biti med 28. avgustom 2026 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda EU.

**OSNUTEK – PRAVNE SPREMEMBE, KI IZHAJAJO
IZ SKUPNEGA STALIŠČA EU**

DEL [XX]

NAČELA

Člen [X]

Črna gora od datuma pristopa sodeluje v ekonomski in monetarni uniji kot država članica z odstopanjem v smislu člena 139 PDEU.

- Brez poseganja v odstavek 1 se Črni gori ob pristopu k Uniji izjemoma dovoli, da v skladu s svojim nacionalnim pravom še naprej uporablja euro kot svoje edino zakonito plačilno sredstvo.
- Euro v Črni gori ni zakonito plačilno sredstvo na podlagi prava Unije, dokler se odstopanje ne odpravi v skladu s členom 140(2) PDEU.
- Dokler se odstopanje ne odpravi, Črna gora z uporabo eura ne pridobi nobenih pravic ali obveznosti, ki izhajajo iz statusa države članice, katere valuta je euro.
- Zaradi izjemnih okoliščin Črne gore se zahteve iz tretje in četrte alinee prvega pododstavka člena 140(1) PDEU, ki so podrobneje opredeljene v členih 3 in 4 Protokola (št. 13) k Pogodbama, prilagodijo, kot je določeno v Protokolu št. [xx].

Protokol št. [xx] o nekaterih prilagoditvah okvira za oceno konvergence za Črno goro [priložiti k pogodbi o pristopu]

Uvodne izjave:

- Uporabo eura v Črni gori upravičujejo izjemne zgodovinske okoliščine. Po hiperinflaciji, ki je sledila vojnem v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, je Črna gora začela dejansko uporabljati nemško marko. Da bi stabilizirala svoje gospodarstvo, je leta 1999 nemško marko uradno začela uporabljati kot zakonito plačilno sredstvo vzporedno z jugoslovanskim dinarjem, leta 2000 pa je ta postala edino zakonito plačilno sredstvo v državi. Z Zvezno republiko Nemčijo ni bil sklenjen noben sporazum, ki bi urejal uporabo nemške marke v Črni gori. Črna gora je marca 2002, potem ko so bili v euroobmočju v obtok dani eurobankovci in eurokovanci, nemško marko nadomestila z eurom kot edinim zakonitim plačilnim sredstvom. Tudi z Evropsko unijo ni bil sklenjen noben sporazum, ki bi urejal uporabo eura v Črni gori.
- Svet je oktobra 2007 izjavil, da enostranska euroizacija ni združljiva s Pogodbama, v skladu s katerima je uvedba eura rezultat strukturiranega in večstranskega procesa konvergence, ter da bodo posledice Pogodb za monetarni režim Črne gore pravočasno natančneje opredeljene, najpozneje med morebitnimi prihodnjimi pogajanjmi o pristopu k Evropski uniji.
 - Uporaba eura v Črni gori povzroča težave pri uporabi dveh od štirih konvergenčnih meril, določenih v členu 140(1) PDEU in podrobneje opredeljenih v Protokolu (št. 13) k Pogodbama¹, in sicer meril glede deviznega tečaja in, v manjši meri, dolgoročnih obrestnih mer. To zmanjšuje njun dejanski gospodarski pomen pri ocenjevanju zahteve po visoki stopnji trajnostne konvergence, kot je določeno v členu 140(1) PDEU.

¹ Protokol (št. 13) o konvergenčnih merilih (UL C 202, 7.6.2016, str. 281–282, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_13/oj).

- Zaradi uporabe eura v Črni gori meril glede deviznega tečaja in dolgoročnih obrestnih mer ni mogoče v celoti uporabljati kot tržni preizkus tveganj za makroekonomsko in finančno stabilnost, kot je predvideno v členu 140(1) PDEU in Protokolu (št. 13) k Pogodbama. Kritična težava pri ocenjevanju je zlasti preskus odsotnosti hujših napetosti v deviznem tečaju, ki se ne uporablja, kadar deviznega tečaja ni. Ker merila glede deviznega tečaja ni mogoče dejansko uporabiti, uporabnost merila glede dolgoročnih obrestnih mer pa je zmanjšana, bi bilo treba s poglobljeno preučitvijo „drugih dejavnikov“, pomembnih za gospodarsko povezovanje in konvergenco, kot je navedeno v zadnjem pododstavku člena 140(1) PDEU, nadomestiti merilo glede deviznega tečaja in dopolniti merilo glede obrestnih mer, da se omogoči ustrezna ocena zahteve po visoki stopnji trajnostne konvergence.
- Izbira drugih pomembnih dejavnikov kot nadomestnih in dopolnilnih elementov temelji na načelu funkcionalne enakovrednosti, da bi nadomestili pomanjkanje ustreznih informacij za oceno doseganja visoke stopnje trajnostne konvergence, tj. informacij, ki bi sicer izhajale iz preučitve hujših napetosti v deviznem tečaju in visoke dolgoročne obrestne mere. S tem naj bi tudi zagotovili, da bi bila ocena konvergence, ki se uporablja za Črno goro, v ekonomskem smislu enakovredna oceni, ki se uporablja za druge države članice z odstopanjem.

- Konkretno, preučitev (i) stanja in razvoja plačilne bilance (tekoči, kapitalski in finančni računi), vključno s položajem zunanjih finančnih sredstev in položajem obveznosti, ter (ii) položaja in razvoja cenovne in stroškovne konkurenčnosti bi morala biti namenjena ugotavljanju morebitnih zunanjih ali notranjih ranljivosti, ki bi lahko povzročile hujše napetosti v deviznem tečaju, če bi imela Črna gora svojo valuto. Cilj te ocene bi moral biti ovrednotiti vzdržnost zunanjega položaja Črne gore. V njenem okviru bi bilo treba preučiti tudi morebitna notranja neravnotežja, ki bi lahko vodila k zunanjim neravnotežjem. V skladu s členom 140(1) PDEU in Protokolom (št. 13) k Pogodbama bi morala Črna gora med sodelovanjem v mehanizmu deviznih tečajev (ERM II) vsaj dve zaporedni leti ohraniti vzdržen zunanji položaj.
- Analiza teh elementov, kot so navedeni v prejšnji uvodni izjavi, bi morala biti enako pomembna za oceno doseganja visoke stopnje trajnostne konvergence kot analiza drugih konvergenčnih meril. Analiza bi lahko privedla do pozitivne ocene, če so izpolnjena tudi druga merila in je ugotovljena visoka stopnja trajnostne konvergence, ali pa do negativne ocene v primeru tveganj za vzdržnost zunanjega položaja.
- Pri oceni bi bilo treba upoštevati makroekonomske temelje Črne gore in dejstvo, ali je tekoči račun podprt s stabilnimi viri zunanjega financiranja, kot se merijo v finančnem računu. Dopolnilna analiza položaja zunanjih finančnih sredstev in položaja obveznosti bi morala zagotoviti merilo izpostavljenosti države tveganjem morebitnih sprememb v naravnosti tujih vlagateljev in s tem povezanim tveganjem nenadnega popravka zunanjega položaja. Pri tej analizi bi bilo treba upoštevati tudi razčlenitev zunanjih obveznosti na neposredne tuje naložbe in dolg. Medtem ko bi bilo treba cene in stroške preučiti kot del meril glede stabilnosti cen, bi morala analiza kazalnikov zunanje konkurenčnosti pomagati pri razumevanju, ali akumulirane spremembe cen in stroškov predstavljajo tveganje za zunanjo uspešnost, kot se meri na primer s povečanjem deležev na izvoznih trgih.

- Pri analizi bi si bilo treba prizadevati tudi za opredelitev morebitnih notranjih neravnotežij, ki bi lahko, če ne bi bila obravnavana, sčasoma zahtevala zunanje prilagajanje. To bi moralo vključevati zlasti oceno gibanja zadolženosti gospodinjstev ali podjetij ob upoštevanju dinamike dolga in njegove ravni. Obe razsežnosti bi bilo treba oceniti glede na makroekonomske temelje države. Analizo morebitnih notranjih neravnotežij bi bilo treba dopolniti s preučitvijo morebitnih ranljivosti v finančnem sektorju, saj lahko take ranljivosti močno povečajo tudi druga makroekonomska neravnotežja. Čeprav so fiskalna neravnotežja dobro dokumentiran možen vir zunanjega neravnotežja, bi morala biti njihova ocena zajeta v okviru fiskalnega merila in torej izključena iz analize „drugih dejavnikov“.
- Obe razsežnosti ocene vzdržnosti, tj. zunanjo in notranjo, bi bilo treba izvesti s preučitvijo vrste kazalnikov. Upoštevati bi bilo treba večdimenzionalne interakcije, da bi opredelili možne vire ranljivosti, ki bi lahko vzajemno krepili njihove učinke. Analiza bi se morala tesno navezovati na metode in kvantitativne instrumente, razvite v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, vzpostavljenega z Uredbo (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² ter Uredbo (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o izvršilnih ukrepih za odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v euroobmočju³. Pri analizi bi bilo treba zlasti upoštevati ugotovitve morebitnih poglobljenih pregledov v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji. V skladu s preteklimi konvergenčnimi poročili bi bilo treba pri oceni „drugih dejavnikov“ upoštevati tudi kakovost institucij zaradi njene vloge pri oblikovanju makroekonomske odpornosti in sposobnosti gospodarstva za prilagajanje.

² Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

³ Uredba (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o izvršilnih ukrepih za odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v euroobmočju (UL L 306, 23.11.2011, str. 8–11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj>).

- Konvergenčna merila glede stabilnosti cen in vzdržnosti stanja javnih financ bi se morala za Črno goro uporabljati, kot je določeno v členu 140(1) PDEU in Protokolu (št. 13) k Pogodbama. Za Črno goro bi se morala uporabljati tudi zahteva po združljivosti nacionalne zakonodaje s členoma 130 in 131 PDEU ter statutom ESCB in ECB, kot je določeno v členu 140(1) PDEU.
- Poleg tega bi se v skladu s sedanjim okvirom za sodelovanje v ERM II, kot so ga članice ERM II določile leta 2018 za Bolgarijo in leta 2019 za Hrvaško, Črna gora in članice ERM II morale dogovoriti o več predhodnih političnih zavezah, ki jih mora država članica izpolniti pred pristopom k ERM II na področjih politike, ki so zelo pomembna za nemoten prehod v zadevni mehanizem in sodelovanje v njem. Predhodne zaveze bi morale vključevati vsaj tesno sodelovanje z enotnim mehanizmom nadzora, ustrezen makrobonitetni okvir ter primeren okvir za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.
- Črna gora bi morala v skladu s preteklimi praksami ob pristopu k ERM II sprejeti tudi dodatne zaveze (t. i. zaveze po vstopu), da bi dosegla visoko stopnjo trajnostne konvergenice, kot zahteva člen 140(1) PDEU.
- Pri zavezah pred vstopom in po njem bi bilo treba med drugim upoštevati potrebo po reformah za obravnavo makroekonomskih ranljivosti in morebitnih dodatnih izzivov, ki izhajajo iz pretekle enostranske euroizacije v Črni gori.
- Črna gora bi morala sprejeti tudi potrebne ukrepe za okrepitev operativnih in analitičnih zmogljivosti svoje centralne banke na področju monetarne politike, da bi se zagotovilo učinkovito sodelovanje centralne banke Črne gore v Eurosistemu po odpravi odstopanja.

Člen 1

Področje uporabe

S tem protokolom se vzpostavlja prilagojeni okvir za oceno konvergence za uvedbo eura v Črni gori na podlagi člena 140 PDEU, kar zadeva tretjo in četrto alineo prvega pododstavka člena 140(1) PDEU, kot je podrobneje opredeljeno v členih 3 in 4 Protokola (št. 13) k Pogodbama. Ta protokol ne vpliva na elemente navedenih členov, v zvezi s katerimi ta protokol ne določa nobenih prilagoditev.

Člen 2

Uporaba konvergenčnih meril

Merilo glede deviznega tečaja iz tretje alinee prvega pododstavka člena 140(1) PDEU, kot je podrobneje opredeljeno v členu 3 Protokola (št. 13) k Pogodbama, se za Črno goro ne uporablja kot dejansko ekonomsko merilo in se nadomesti s členi 4 do 6.

- Merilo glede dolgoročnih obrestnih mer iz četrte alinee prvega pododstavka člena 140(1) PDEU, kot je podrobneje opredeljeno v členu 4 Protokola (št. 13) k Pogodbama, se za Črno goro še naprej uporablja, pri čemer ga dopolnjujejo členi 4 do 6.

Člen 3

Sodelovanje v ERM II

Črna gora ne glede na člen 2(1) zaprosi za sodelovanje v mehanizmu deviznih tečajev (ERM II), kot je določeno v tretji alineji prvega pododstavka člena 140(1) PDEU.

- Črna gora v ERM II sodeluje vsaj dve zaporedni leti pred sprejetjem pozitivne ocene konvergence v skladu s členom 140 PDEU in členom 3 Protokola (št. 13) k Pogodbama.
- Črna gora med sodelovanjem v ERM II vsaj dve zaporedni leti ohrani vzdržen zunanji položaj.
- Pred sodelovanjem v ERM II se Črna gora in članice ERM II dogovorijo o več predhodnih političnih zavezah, ki jih mora Črna gora izpolniti pred pristopom k ERM II. Črna gora ob pristopu k ERM II sprejme tudi dodatne zaveze (zaveze po vstopu).

Člen 4

Drugi pomembni dejavniki

Da bi ocenili, ali je Črna gora dosegla visoko stopnjo trajnostne konvergence, je treba posebno pozornost nameniti pregledu drugih pomembnih dejavnikov iz zadnjega pododstavka člena 140(1) PDEU.

Člen 5

Zunanja ocena vzdržnosti

Pregled iz člena 4 vključuje zlasti oceno:

- stanja in razvoja plačilne bilance (tekoči, kapitalski in finančni računi), vključno s položajem zunanjih finančnih sredstev in položajem obveznosti, ter
- položaja in razvoja cenovne in stroškovne konkurenčnosti.

1. S pregledom se ugotovi obstoj morebitnih zunanjih ali notranjih neravnotežij, ki bi lahko povzročila hujše napetosti v deviznem tečaju, če bi imela Črna gora svojo valuto, in vzdržnost zunanjega položaja.
2. Zaradi obstoja tveganj za vzdržnost zunanjega položaja je mogoče sklepati, da visoka stopnja trajnostne konvergence ni bila dosežena.

Člen 6

Notranja neravnotežja in finančni sektor

Za namene člena 5(2) ocena možnih notranjih neravnotežij, ki lahko vodijo k zunanjim neravnotežjem, vključuje:

- (i) gibanja zadolženosti gospodinjstev in podjetij;
- (ii) ranljivosti v finančnem sektorju.

Člen 7

Zmogljivost centralne banke

Črna gora sprejme potrebne ukrepe za okrepitev operativnih in analitičnih zmogljivosti svoje centralne banke na področju monetarne politike.

Ti ukrepi zagotavljajo učinkovito sodelovanje centralne banke Črne gore v Eurosistemu po odpravi odstopanja.
